

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dija ke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Obrat?

Uže davno nij bilo dogodjaja, za kateri se je novinarstvo tako zanimalo, kakor za Bismarkovo potovanje v Beč. Zaradi tega nobeden misleč človek časnikarskim poročilom o namenih in vspehih nemške in avstro-ogerske diplomacije nij posebne važnosti prisojal, ker vsak vé, da državniki samo toliko na veliki zvon obešajo, kolikor njihovim nameram služi. O tem nij dvomiti, da so se važne stvari sklepale v Beču, kaj pa da je bilo skleneno, to je večinoma zgolj kombinacija. Edino resnično je morda to, da so se mimo družih razpravljali narodno-gospodarski, v prvej vrsti trgovinski odnošaji. Pa to vprašanje — dasi samo na sebi zbilja dosta važno, vzlasti za Nemčijo, katero je hudo razburila Bismarkova brezobzirna gospodarska politika — samo vprašanje gledé colnine gotovo nij bil povod, da je nemški velmož potrudil se v Beč. Toda, kaj je ugibal z našim pol-prošim in z bodočim popečiteljem vauanjih poslov, tega ne natvezejo vsacemu na nos gospodje, ki so pri tacih pogovorih prisotni. A radovedni svet s tem skrivnostnim molkom nij zadovoljen, on na vsak način hoče nekaj zvedeti, bodi si uže kar koli, in visoka gospoda mu ustreže — s pestjo peska v oči! Mundus vult decipi, ergo —. Poslušni vladni organi si prizadevajo, da novic željne verne državljane nasitijo z obilnimi vestmi „iz najboljšega vira!“ In tako svet zvé, da je vse v najlepšem redu, in lagije mu je pri srcu. Čestitljivi „officiosus“ je v tacem slučaju podoben zdravniku, ki se pripravlja bolniku zob izdreti, rekoč: Čemu bati se, saj nič ne boli! — ah pa Moslimu, ki krščenemu človeku glavo odseka s tesilom: Ne boj se, brate!

Listek.

Kovač Koren.

Narodna pravljica, poleg hvateke po St. N—y zapisal V. Jarc.

V nekej vasi je živel jako bogat kovač, katerega so sploh za Korena klicali. Koren je imel razen več hiš in mnogo družih poslopij tudi veliko zemlje: njive, travnike, hosto itd. Izmej vsega tega pa je bil najboljši njegov vinograd, kateri mu je vsako leto donasal vina nad sto veder dobre mere. Nekega leta pa se primeri, da je toča vse pobila, kar je bilo na polji, in to s tako silo, da je tu in tam žito in druge sadeže popolnem v zemljo zabila. Se vé, da toča tudi Korenovemu vinogradu nij prizanesla; potolkla mu je vse do črne prsti.

Ko se približa čas trgatve, gre tudi Koren obrat svoj vinograd in nabere tri oke (blizu devet litrov). „E, hvala Bogu, da sem

Izvestno je še v živem spominu občinstva, čitajočega novine, kako so „inspirirani“ časniki po vodilu od zgoraj na vso moč trobili, da je vsled dunajskega ministerskega sestanka „osiguran evropski mir.“ Kdo vé, koliko zvestih pedložnikov je to verjelo! Angleški politiki vsakako nijso bili mej vérnimi, nego vznemirjala jih je navidezna prijaznost železnega kancelarja nasproti Avstro-Ogerskej. Sicer je tudi angleško novinarstvo pelo isto staro pesen o evropskem miru, pa očividno je z njo le začasno tolažilo samo sebe, druge pa hotelo slepiti, da bi diplomatski aparat tem laglje delal. In uže se vidi, kakor da bi bili vohuni st. Jameskega kabineta nekaj iztekli. Telegraf namreč poroča, da je angleška diplomacija vsa po konci, kakor uže nij bila od tistega časa, ko je objavljena bila sanšefanska rusko-turška pogodba. Sicer poročilo ne pove še nič natančnega, temuč samo pristavlja, da naj se svet pripravi na veliko izue nadejanje.

Ali je kaj resnice v tem, to se bode skoro pokazalo. Mogoče, da je za zdaj le prazen strah, namenjen senzaciji napraviti in predale časopisov z novimi konjekturami polniti, mogoče pa tudi, da se obistini skrivnostno prorokovanje. To je namreč gotovo, da imajo za Angleže razmere posameznih evropskih držav mej soboj z ozirom na iztočno vprašanje neizmerno važnost. Največjo pozornost jim morajo vzbujati prijateljske zveze posameznih vlad, ker nij moči na prvi mah vedeti, kam uprav merijo. Treba opomniti, da se je poslednji čas raznesla govorica o — avstrijsko-turškej zvezi, ki bi se pač prav blizu dotikala najtanjih angleških interesov. Mi neščemo tukaj razpravljati, kar o le-tej zvezi mislimo,

ker bi radi verjeli, da — nij mogoča. Pa Bog vé, kako magjarska, od Bismarka nadkriljena politika umeva ulogo avstrijsko-ogerske monarhije, katerej mora baje namen biti, da kulturo nosi na iztok. Iz samega prijateljstva, brez vsake samopašne misli je naša vojska šla mirit in urejat Bosno, zakaj bi toraj mi še novih uslug ne storili Turčiji?! Zanimljivo je uže, da se diskutira zveza naše države, katera je nedavno dobila priimek „bolne žene“, z — „bolnim možem“, na katerega preži skoro da vsa Evropa, okolo katerega se sučejo zvižaje prvih njenih diplomatov. Ves njihov trud gre na to, da bi prekanili jeden drugoga: kateremu se bode posrečilo, da na led izvabi svoje visokospoštovane tovariše, o tem zdaj nij še govoriti. Močno so se napenjali Angleži, da bi Rusijo v kot potisnili, in ponašajo se, da so to dosegli. Pa nikar naj ne pozabijo, da ruski diplomatje slové po svojej premetenosti, in da je le tist na dobrem, kdor se — zadnji smeje. Morda se neprijetno „iznenadejanje“, katero obeča londonski telegram, v prvej vrsti tiče Angležev, ki so se tako ustili sè svojo brezkrvno zmago! Prav bi se jim godilo, pa — da bi naposled le ne bili iznenadejani zopet — mi, ampak da bi naši državniki o spletkah, ki se z nova kujejo, krenili na pravi pot!

O—d.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 7. okt. [Izv. dop.]

Še stoji na starem mestu stara lesenjača, le od zvunaj so jo malo popravili in z novimi barvami pomazali, kakor si kaka starka lice pošminka, da bi zakrila gube, katere jej je zadal tek časa. Ko bi imela kaj čuta v sebi,

ga se te tri oke dobil,“ reče sam pri sebi Koren, stočivši vino v puterh. „Te tri oke pa hočem spiti z ónim, katerega prvega srečam domov gredé; to nij vredno, da bi človek domov nosil.“ Kakor reče, tako tudi stori.

Na potu proti domu sreča neko neznanu žensko. „Dober dan, tetka!“ pozdravi jo smejoč Koren. „Bog daj, Koren,“ odzdravi mu žena.

„Jaz sem rekel,“ pravi kovač, „da hočem z ónim, ki ga prvega srečam, spiti te tri oke vina, ki ga nosim v puterhu. Imam ne ravno slab vinograd, koji mi daje vsako leto sto veder vina dobre mere, a letos, glej! dobil sem ga tri polne oke. No, pa dobro, da sem še toliko dobil.“

„Ljubi moj Koren!“ povzame žena besedo, „jaz pa prav tebe iščem. Zvedi! jaz sem — smrt. Bog me je po tebe poslal; pa ker te nijsem doma našla, prišla sem ti naproti.“

„Ej, ti tankovestna smrt ti, kako se ti pa mudi! — Na, pij najpreje, jaz moram svojo

obljubo spolniti; a potem sem pripravljen; potem storim, kar ti drago.“ To izgovorivši ponudi smrti puterh; sam pa se malo zamisli. Nij mu bila ta novica posebno po godu.

Smrt vzame puterh, nastavi in se dobro napije; kar pa jej še ostane, popije Koren. Puterh bil je izpraznjen.

„A, to se je dobro prileglo,“ pravi kovač, ustnice oblizoč, „dasi ima puterh majhen rilček, vendar sva lahko vino popila.“ — Zlaj Koren malo utihne, in potem, kakor bi se bil mahoma nekaj domislil, pravi: „Čuješ, smrt! ti, jaz se še iz svojih otročjih let spominjam, da sem večkrat slišal praviti, da se ti lahko tako tenka narediš, da bi na pr. mogla skozi to-le luknjo v puterh zlesti, pa jaz ti povem, da nijsem mogel nikdar tega verjeti, kako bi pač to mogoče bilo?“

„Ljubi moj Koren,“ odgovori smrt, „to nij prav, ako tega ne verjameš. Jaz se moram narediti tenka, tenka, tako tenka kakor slamica in še tanjša.“

denes bi se vsekako začudila lesenjača, da v njo tolikokrat v čeških listih zasmehovano se vrnejo isti poslanci, ki so jo pred 16 leti z zaničevanjem in groženjem zapustili. Žal, da se poprej niso vrnili, ne pod Potockim, ko so bili, kakor se je naš slavni pesnik B. M. tačas bil dobro izrazil, češki voli najdebelejši, ne pod Hohenwartom, ko so se tudi še lahko kazali, ampak še le zdaj, ko so zelo shujšali. Nikoli ne bi prišlo do direktnih volitev in avtonomisti bi si lahko vselej pridobili večino dveh tretjin. Pa kaj pomagajo rekriminacije?

Prišli so tedaj poslanci iz vseh vetrov cislajtanije, da se kar mogoče v polnem številu uže v prvi seji snidejo. Uže včeraj so drug za drugim v zbornico prihajali, in kdor si poprej nij prekrbel sedeža, moral ga je vzeti, kjer je še v kakem kotu kak sedež prazen ostal, če prav na nasprotni strani. Tudi slovenski poslanci so nekako razkropljeni po zbornici, in to vsled neke pomote pomočnega urada zborniškega. Na svojih starih sedežih sedé gg. dr. Vošnjak, Pfeifer, Nabergoj, zraven teh Obreza, potem grof Barbo, Herman in se ve da tudi grof Hohenwart. V istej klopi s Hohenwartom sedi g. vitez Schneid, za njim g. baron Gödel-Lannoy. Gg. grof Margheri in Kljun sedita v centru, poslednji zraven znanega Offenheima, dr. Poklukarja pa je nesrečna pomota urada zanesla na skrajno levico mej fortschrittlerje, to tudi zarad tega, ker nekaj teh nemških liberalcev je obdržalo svoje stare sedeže v centri, namesto da bi jih našim prepustili. Zraven dr. Poklukarja sedita sicer še tudi dva konservativca. Zada v klopi za slovenskimi poslanci so češki veliki posestniki: knez Lobkovic, dva grofa Clam-Martinić itd.

Sinoči so se zbrale stranke v svojih klubih. Ustavoverci so vse svoje ljudi skupaj zbornali in prišlo jih je k shodu 151, ali kakor drugi listi pravijo 161, a njihov program je od teh podpisalo samo 139. Ustavovorni listi, da bi po svojej starej navadi sleparili ljudstvo, pripovedujejo, da jih je bilo 161, potem pa imena tistih navajo, ki so podpisali program, a ne rekó, da je teh samo 139, tako da verni bralec mora misliti, da je vseh 161 tudi podpisalo program. Ta maneuver posnemajo i oficijozni listi. Mej podpisanimi figurira tudi ime Kranjca Žveglja.

Klub desnega centra pod Hohenwartom je imel v ponedeljek kratko sejo in

„Tak pa poskusi, da vsaj še vidim to čudo, predno umrjem,“ reče kovač. Smrt nič hudega ne sluteča, se potegne, da je kakor slamica tenka, in se zmota skozi mali čepinec v puterh. Koren pa, ne bodi len, hitro vzame čep, ter ga trdo zabije, potem pak se napoti domov. Smrt ga jame prositi, naj jo izpusti, zarotuje se mu, da mu ne stori nič žalega, da ga hoče na veke v miru pustiti. A Koren jej še besedice ne odgovori. Prišedši domov, stopi na stol, ter obesi puterh v dimnik. Potem pa je povedal svojej ženi, kaj je učinil, a zažugal jej je, da ima molčati in nikomur ne besedice ziniti o tem.

Od te dobe je preteklo sedem let, a smrt se je še vedno sušila v dimu. Skozi vseh teh sedem let nij nihče umrl, na vsem svetu ne. — Kaj mislite, sedem let in nihče ne umreti! Sedmo leto se Koren še le domisli, da ga Bog hoče k sebi; zdaj se stegne na stolu v dimnik in odmaši puterh. Smrt suha ko slamica smukne iz svojega zapora.

odložil volitev predsedništva do prihodnje seje. Imel bo katic 53 udov. V tem klubu so vpisani Slovenci in Dalmatinci.

V češki državnopravni klub so tudi Moravani in konservativni veliki posestniki vstopili. Posvetovali so se pod predsedništvom dr. Riegra. Navzočen je bil tudi minister Pražak. Sklenilo se je, da se bode „Česky klub na rišske radě“ gledé državnopravnih prašanj vselej domenil z družimi frakcijami avtonomistiške stranke. Omeniti je, kako se „ustavoverne“ novine nekako privadile temu izrazu.

Potreba slovenske čitanke za sedmi in osmi gimnazijalni razred.

Veliko milost uživamo mi Slovenci, da se na gimnazijih naše slovenske domovine dvakrat na teden (2 uri) slovenščina predava, in morem reči ne za to, da bi v slovenščini dijaki napredovali, nego zato, da še tega ne bi pozabili, kar so se doma naučili. Ne zameri, dragi bralec, ako to trdim, pa je gola resnica, sam sem to doživel na celjskem gimnaziji, na kojem sem osem dolgih let posedal.

Učitelj slovenščine na celjskem gimnaziji je bil in je morda še gospod, kateremu moram priznati, da slovenščino zna, kakor ne kmalu kdo drugi, pa eneržije mu manjka, da bi dijake prisilil slovenščine se učiti.

Tako so bile nekaj razmere na celjskem gimnaziji in zdaj gotovo niso boljše.

Kar se slovenskih učnih knjig tiče, imam sledeče omeniti.

Kot berilo služi v prvih šestih razredih Janežičev „Cvetnik“, knjiga še dokaj dobra in razcega zadržaja; posebno dober je „Cvetnik“ za 5. in 6. razred. A kako je berilo za 7. in 8. razred? Jako slabo, namreč „Miklošičevo berilo“. Knjiga je stara in preživela se je uže; kar pa v „Miklošičevem berilu“ posebno grajo zasluži, je to, da skoro polovica spisov nij izvernih, ampak iz nemškega so prevedeni. — A vendar moramo našemu slavnemu učnjaku hvaležni biti, da se je slovenske učeče se mladine usmilil in jej berilo sestavil ob času, v kojem reč slovenska še nij bila tako razvita, kakor dandenes, in je gradiva izvirnega za čitanko primerno manjkalo. Ako se ne varam, je knjiga tiskana l. 1858.

Glavna naloga nauku v slovenščini za 7. in 8. razred je poznavanje slovenske literature. Istina je, da se v imenovanih dveh raz-

Zdaj pa je ljudstvo jelo jako močno umirati, le Koren ne umrje. Jedenkrat Bog smrti zapove, da ima tudi Korenu nit življenja prestriči; a ona se po nobenej ceni ne upa po Korena iti, boječa, da bi jo zopet ukani. Ko je gospod Bog uvidel, da s smrtjo nič ne opravi, da pa je Koren vendar uže predolgo živel, pošlje vraga po njega. Ko vrag k njemu pride, mu dokaže božjo voljo, da naj gre z njim. Kovaču je to nadležno bilo, zato je mislil, kako bi se rešil nepovoljnega mu gosta, in domisli si.

„Vidim, da mi je svet zapustiti, starost me tlači; slab sem postal — umreti moram,“ pravi kovač; „pripravljen sem in na odmah hočem s taboj iti. Prosim te le še, potrpi, da otrokom skujem dve ali tri lopate in motike. Ali glej, nesreča je hotela, meh se mi je pokvaril. Ljubi ded, stori mi ljubav, idi v meh in pihaj v ogenj!“

(Konec prih.)

redih literatura uči, a kako; brez knjige se ne dá dobro učiti. Profesor se muči, učenci se mučijo; profesor mora literaturo narekovati, dijaki pa za njim pisati; koliko se s tem časa potrat, se lahko umeie. Pri taci okolnostih nij mogoče literaturo dobro spoznavati, še v glavnih črtah ne. Manje plodoviti in imenitni ljudje se še omeniti ne morejo. Naj kaže sledeči slučaj, kako znajo dijaki slovensko literaturo.

Lansko leto sem imel priložnost z nekim učiteljskim kandidatom seznaniti se, ki je 7 gimnazijskih razredov dovršil, potem pa v pripravnico šel. Ta mi pové, da je ravnó pred nekimi dnevi iz Gorice prišel, kjer je izpit napraviti mislil. Pri skušnji iz slovenščine ga vprašajo, kaj on o Andrijašu vé, kaj in kedo je ta človek bil. Ubogi kandidat je kar debelo gledal in nij si mogel na noben način pretolmačiti, kako — Andrassy pride v slovensko literaturo! Zamenjal je tkalca Andrijaša z ministrom Andrassyjem. Tako se uči literatura!

Da bi se to zlo odpravilo, potrebna je najprvo nova čitanka za 7. in 8. razred. Ta čitanka bi se morala posebno na literaturo ozirati, kakor nemška Egerieva. V začetku knjige bi ne bil napačen kratek pregled slovenske zgodovine, potem pa naj bi sledili životopisi različnih pesnikov in pisateljev po vrsti, in za vsakim životopisom nekaj spisov omenjenega moža, da se tako učenec more tudi s pisavo tega ali ónega seznaniti.

Toliko tedaj o knjigi, ki je tako potrebna, kakor vsakdanji kruh. Možje strokovnjaki, stopite na noge, sestavite novo berilo!

Naj bo dovoljeno še nekaj o staroslovensčini spregovoriti. Za naučenje staroslovensčine je celih 5 mesecev odločenih, namreč prvi semester osmega razreda. Tudi za staroslovensčino nij primerne knjige in morá se „fretariti“, da je groza; in kaj mislite, koliko se je dijaki naučé? Še dobro brati ne znajo, tem manje pa sklanjati ali spregati.

Na hrvatskih gimnazijah je malo bolje; tam sta za staroslovensko dve zadnji leti odločeni. In, akoravno némajó dobre slovnice, se vendar nekaj v dveh letih naučé, nekaj jim mora v glavi ostati.

Ako se torej zahteva, da se mladina kaj nauči, potrebne so s prva dobre šolske knjige, in sveta dolžnost strokovnjakov je, da spišejo primerne knjige, kakor tudi dolžnost vlade, da jih v tem trudopolnem delovanju izdatno podpira.

J—c.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. oktobra.

Pri odpretji *državnega zbora* so bili navzočni vsi ministri. Ministerski predsednik grof Taaffe je predstavil poslancem starostnega predsednika Negrellija, ki je storil obljubo; tudi vsi poslanci so oddali potem svojo obljubo.

Češki klub in pravna stranka bosta poslala v stalni komitet avtonomistiške stranke po 5 udov.

V *gospodskej* zbornici je predsednik Trauttmansdorf pozdravil navzočne ude in prosil za podporo in njih zaupanje, ter dejal, da bode zdanji državni zbor gojil praktične dejanske interese. Naposled je cesarju nazdravil. Prihodnja seja bode jutri.

Avstrijski vnanji minister baron Haymerle se je vtorek vrnil na Dunaj.

Minister za deželno obrambo. Horst, in vodja finančnega ministerstva, Chertek, sta prišla v nedeljo 5. t. m. v *Pešto* ter sta 4

ure dolgo posvetovala se z ogerskimi ministri Tisza, Szapary in Szende; v ponedeljek sta se oba vrnila nazaj na Dunaj.

V ogerskem državnem zboru se je dne 6. t. m. sestavil bureauux.

Gledé ogersko-hrvatske pogodbe je dne 4. t. m. ogerska regnikolarna deputacija sklenila odgovor na hrvaški nuncij. Stvarni obseg tega odgovora je ta-le: Zahtevanje Hrvatske, da bi se popolnoma opustilo določevanje odstotkov, katere mora dajati Hrvatska za skupne stroške, namesto tega pa, da bi se kar sprejelo pravilo, po katerem bi Hrvatska pridržala si 45 procentov svojih dohodkov za svoje avtonomne potrebe, ostalo pak odvedla za skupne potrebe, — to je ogerska regnikolarna deputacija popolnoma odbila. Leta 1868. določeni ključ se bode na podlagi davkovskih dohodkov zadnjih 8 let popravil. V obče se lahko reče, da Magjari tudi najpravičnejšim hrvatskim zahtevam nehčejo niti za las ustreči.

Vnanje države.

Ruske novine poročajo, da je vlada našla v nekež privatnej hiši tajno tiskarno; stavci so baš stavili neko prepovedano knjigo. „Novoje Vremja“ pa naznanja, da bode finančni minister v kratkem oprostil blagó, ki se na Rusko uvaža, kotekovanja in plombiranja.

Kakor se poroča, bode se ruski car, ki je v Livadiji vrlo okrevljal in pozdravil se, vrnil v kratkem v Peterburg.

Najboljši dokaz, kaj da je s tako zvanim „panslavizmom“, katerega nosijo pangermani zmirom v svojih ustih, je to, da je dobil ruski vojni minister, general Miljutin, najvišji pruski red črnega orla.

Miriditski knez Prenk-Poda, o katerem se je precej dolgo pisalo o času srbsko-črnogorske turške vojne, bode šel v Carigrad, da si zadobi tam svoje pravice.

Angležem preti v Aziji še od druge strani nesreča; poroča se namreč, da jih bodo tudi Brmanci napadli, za to so za ta slučaj Angleži uže mnogo pripravili se.

Z Afganistanci pak némajo nikakor sreče; afganistanski emir je sicer prišel v angleški ostrog, ali ta korak nij imel pri afganistanskem ljudstvu ónega uspeha, katerega so angleške novine od njega pričakovale. Angleški „sprehod“ v Kabul slabo napreduje, ker jih domači rodovi afganistanski skoraj od vseh strani napadajo. Angležem primanjkuje tudi živeža; to so odnošaji, kateri jako opovirajo brzo in oponirajoče podjarmljenje afganistanskega ozemlja, akopram se naposled ne more dvomiti, da bodo Angleži zmagonosno prišli v Kabul. Kaj bode pak Rusija k temu rekla, to bode učila bodočnost.

Dne 6. t. m. je imela angleška vlada posvetovanje; vsi ministri, razen Sandona in Northcoteja, so bili navzočni.

Nemški kronprinc je dne 6. t. m. se svojimi tremi hčerami odpotoval na Vlaško.

Izid volitev za pruski deželni zbor je liberalcem neugoden. Liberalno-nacionalci so zgubili 38, fortšritlerji pa 10 sedežev.

Gladstone, véliki angleški državnik, je pisal iz Milana o Italiji, da nij več to óna Italija, katera je bila v prejšnjem času. Razlika je ta, kakršna je mej mladostjo in starostjo, dejal je. On se boji, da imajo Italijani menj eneržije za politiko in gospodarsko delo, nego so je imeli pred četrtstoletjem, ko je on, Gladstone, tako uspešno boril se v novinah in parlamentu za italijanske težnje in bodočnostna prava italijanska. Zdanja vlada, akopram se zove liberalno, nij po njegovih mislih, ker se bolj peča z „Italia irredenta“ nego s potrebami italijanskega naroda.

Dopisi.

Z Notranjskega 4. okt. [Izvir. dopis.] V lepej spomladi, ko je zelena trava krasila tla, in ko so ptičice veselo žvrgolele, bil je tudi kmetič pri vsej svojej revščini ven dar le vesel. Radostno je povzdgal svoje oči na cvetoče sadno drevje — vesel je obdeloval vinograd, kateri mu je v začetku obetal dati

obilno zlate kapljice. In tako, stavši up na dobro letino, delal je veselo od zore do mraka. Ali velikrat goljufivo upanje je tudi njemu letos skoraj da jedino plačilo. V spomladi vedna moča uničila je cvetje po drevesih, z njim pa sadje. Trta je s prvega prav lepo kazala, in upanje je bilo na obilnejši pridelek memo družih let. — Pozneje se je pa grozljje tako nekako zničilo, da ga še na vsakej trti nij, in kjer je, še zoreti nehče prav. Vrhu tega pa je vedna suša (katero so občutili najbolj od Postojne naprej proti Primorskeji in ostalej Notranjskeji) pokončala mu veliko večino družih poljskih pridelkov. Samo sená se je pridelalo obilo, a kaj pomaga, ker domača živinoreja peša, in se zbog tega seno prav po slepej ceni prodaja (do sedaj velikrat niti po 1 gl. za cent v Trstu nij bilo dobiti), tako da se niti košnja ne izplača.

Otave se je nakosilo ubogo malo, nekateri je pa niti kósil nij, temuč jo rajše z živino popasel, kar se bolj splača, nego tako malo travico z velikim tudom kositi. Kmet je tedaj zopet letos revež. Ubogo ljudstvo vpije in vpije pomoči, a nij ga, da bi je slišal. A kdor je sliši, in bi rad pomagal, ne more, ker roke so mu zvezane — drugi pa, ki so tudi k temu poklicani, ne ganejo se v tem obziru, ker jim je vse prej mari nego kmetovo blagostanje ali gorje. — „Rlečekapčar“ pa vsejednako pride vsako četrt leta in z listki oznanja ljudem po hišah, da imajo o tolikem in tolikem času davke plačati, sicer bo tekel „sekucijon“ itd.

Tukaj imate gg. državni poslanci prelepo polje, na katero nas kliče sveta domovinska dolžnost in glas ljudstva, katero je vam svoje zaupanje dalo. — Na izboljšanje kmetijskemu stánu, na umne in praktične postave, katere bi neomejeno dovažanje tujih pridelkov in izdelkov zabranjevale — na to naj bi se v prvej vrsti ozir jemalo, da bi se nekdanji blagostan Avstriji povrnili. Ako se to ne doseže, se je bati, da bodo tudi vse druge lepe misli in želje tako izginile, kakor izgine v zraku mjlina pena.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Inženir pri deželnej vladi v Ljubljani, Franc Ziegler je imenovan nadinženirjem, in c. kr. stavbeni adjunkt R. Waschiza inženirjem v službi za državne stavbe na Kranjskem.

— (O ljubljanskem barju) se nam poroča, da ministerstvo za kmetijstvo na Dunaji preiskuje posamne sklade, koliko goriva ima vsaka záse posebe.

— (Dva konja ukradli) so lopovi gospodarju Antonu Kavki v Ihanu v noči na dan 23. pr. m. iz nezaprtega hleva. Tatov ne poznajo in jih še nijso zasačili.

— (Zoper govejo kugo.) Ker se je k nam zopet zavlekla goveja kuga, je kranjska deželna vlada storila potrebne korake, da se kuga obmej, zaprla mejo proti Hrvatskeji, in določila sledeče nagrade ónim, ki ovadijo kateri prestop zakona zoper govejo kugo: za vsako naznanilo, da se je katera goveda na skrivnem prepeljala črez mejo, dobi ovadnik od 5 do 10 gl. za vsako glavo; za ovajenje vsacega družega prestopka vladne določbe pa od 5 do 20 gl.

— (Premembe pri učiteljstvu.) Na Kranjskem: V pokoj gredó gg. Janez Vresic v Leskovci, Anton Gogala v Begunjah p. T., Janez Pezdich v Ljubnem. G. Andrej Legat

iz Zagorja na Notranjskem pride v Košano; g. Jožef Bozja iz Polhovega gradca v Preser; g. Leopold Zupin iz Čemšenika v Kamnogorico; g. Gustav Grosman iz Starega trga p. L. k svetemu Ivanu (Matenje vasi). Stalno se umeščajo: gg. Vincencij Grum, podučitelj v Ljubljani, France Kovač, učitelj v Zatičini, Primož Dolar v Kresnicah in gdč. Marija Malec v Zagorji. Začasno: izpraš. učit. kandid. g. France Trost, učitelj v Podragi; g. Alojzij Lavrenčič v Slapu in g. Janez Bantan v Ambrusu. G. J. Žebre, učitelj na Slapu, je šel za učitelja v Waldherrov zavod v Ljubljani. Izpraš. učit. kandid. g. Janez Koš je postal učitelj v Hartbergu na Štajerskem. V logaškem šolskem okraju so postali učitelji: g. Janez Kermavnar, poprej začasno na Duplici pri Zagorji, v Logatcu, in izpraš. učit. kandid. g. Avgust Kleč v Starem trgu p. Ložu (III. učit.), g. Jož Žerovnik v Cerknici (IV. učit.), gspđč. Eliza Demšar, dosihdob v Starem trgu p. Ložu, III. učiteljica v Žiréh. — Na Goriškem: Gosp. Poniž, podučitelj v Koprnu na c. kr. vladnici, ostane tam za učitelja. G. Mrcina, učitelj v Materiji, za podučitelja na c. kr. državno šolo v Gorico. G. Sovdat, abs. kandid., za učiteljico v Aidovščino; g. Širca, nadučitelj v Cerknem, v Komen; g. Košir, prov. učitelj v Kobaridu, v Komen; g. Cvek, nadučitelj v Sežani, dobi 6 mesecev odpusta zaradi bolezni; gdč. Pitamic, abs. kandidatinja, bode ga namestovala; gdč. Kacafura, abs. kandid., za učiteljico v Sežani; g. Anton Leban, učitelj v Sežani, prevzame vodstvo šole; g. Sluga, prov. učitelj na Gorjanskem, prov. v Štorjane; g. Bogatec, abs. kandid., prov. v Divačo; g. Čotar, učitelj v Rodiku, v Št. Polaj (če dež. šolski svet potrdi); g. Ivančič, abs. kandid., prov. na Gorjansko.

Razne vesti.

* (Fcm. Ernst vitez pl. Hartung), kateri je dne 1. okt. umrl na Dunaji v svojem 72 letu, je bil najboljših generalov avstrijskih jeden ter odličan ud gospodскеj zbornici. Sin préprostega mesarja je pokojnik z izvrstnim svojim talentom uže l. 1848 bil majorjem v 17. pešpolku, a l. 1849 so ga imenovali podpolkovnikom in provizoričnim šefom žandarjskemu polku za Štajersko in Kranjsko. V vojski l. 1859. je bil generalmajor in poveljnik brigadi. Pozneje so mu izročili dostojanstvo zapovedujočega generala na Dunaji. Na Italijanskem je bil l. 1866 poveljnik vojnemu koru. V bitvi pri Kustoci si je prislužil viteški križ reda Marije Terezije. L. 1869 je šel v pokoj. Umrši feldcajmajster je bil lastnik 47. pešpolka, sestavljenemu po največ iz slovenskih Štajercev.

* (Kraszewskega slavnost) v Krakovu se je vršila velesijajno. Gledališka predstava dne 3. t. m. je bila prekrasna. Zbralo se je bilo v Talijin hram najodličnejše občinstvo. Mej najglasovitejšimi igralci se je osobito odlikovala iz Amerike k slavnosti prišedša slavna igralka Modrzejewska. Rusov so povsem pogrešali, jedini Turgenjev, osoben prijatelj jubilaru, ga je pozdravil posebno simpatično. Navzočnost in nagovori čeških in moravskih udeležnikov so bili z navdušenimi pozdravi sprejeti. Dne 4. t. m. o póludne so Kraszewskemu slovesno izročili doktorsko diplomu krakovske filozofične fakulte. Vsa častna darila jubilaru poklonjena so vredna preko 60 tisoč goldinarjev.

* („Slovansky katalog bibliografiky za rok 1878“) prinaša bibliografijo češko od G. Francla, poljsko od J. Kotule, malorusko od Stefanoviča, srbsko-lužičko od M. Smolera, slovensko od Fr. Hubada, hrvatsko in srbsko od A. Michálka.

* (Pogumna krčmarica.) Blizu Budima na Ogorskem je prišel v gostilno pote-

